Published on *Melano.hu* (https://www.melano.hu)

Utazás kolostorból-kolostorba

Létrehozás: 11/20/2020 - 14:40
Szerző: Melano
[1]
Paweł Pawlikowski különleges alkotása hazáján kívül nyert Oscart, Európai Filmdíjat, diadalmaskodott a Goya- és a BAFTA-díj legjobb külföldi filmnek járó kategóriájában.
Kapcsolódó cikkek:
Meghalt Andzrej Wajda, a világhírű lengyel filmrendező [2]

Miben rejlik az Ida sikersorozata és ereje? A lengyel mozikban 2013-ban bemutatott film több szempontból tekinthető egyedinek. Figyelmet követel már a szinopszis is. Egy novícia, Anna (Agata Trzebuchowska) a fogadalomtétel előtt tudja meg, hogy van egy rokona. Nagynénje, Wanda Gruz (Agata Kulesza) az ötvenes években rettegett ügyész volt, százával küldte halálba a rendszer állítólagos ellenségeit, de a hatvanas évekre kegyvesztett lett.

Annának elöljárói azt tanácsolják, hogy ismerje meg nagynénjét, ezért a városba utazik. A rövidnek szánt látogatás elején tudja meg Wandától, hogy őt nem Annának hívják, hanem Idának és hogy a szülei zsidók voltak, akiket a háború alatt megöltek. A furcsa páros elindul feltárni a múltat. Pawlowski remekműve egyszerre nézhető coming of age filmként, road movie-ként és holokauszt-drámaként. Felnövés történet, hiszen Ida miután megismerni múltját és hogy ki ő, tapasztalatokra tesz szert a kolostoron kívüli világról, megéli az apácák által bűnősnek tartott vágyakat és döntést hoz jövőjéről. Road movie, mivel egy autóval kerekedik fel a két nő, hogy szembenézzenek családjuk tragédiájával és egy egyszerre fizikai és lelki utat járnak be. Földrajzilag ugyan „keretes szerkezetű” a film, hiszen a kolostorból a kolostorba vezet vissza Ida utazása, de lelki síkon ennél sokkal impulzívabb mindkettőjük számára a megtett út, olyannyira, hogy Wanda nem is tud mit kezdeni a felszínre tört érzéseivel.

Holokauszt-dráma, legalábbis olyan tekintetben, hogy Ida és Wanda nem tudott, illetve eltitkolt zsidó identitásukkal szembesülnek és azzal, ahogyan lengyel környezetük nem akar és nem is tud mit kezdeni a kellemetlen és ekkor tabuként kezelt antiszemita örökséggel. Szokatlan a film technikai megvalósítása is: fekete-fehér nyersanyagra forgatták és 4:3-as képarányba „szerkesztették bele” a színészeket. Statikus a kamera kezelése is, emiatt gyakran az az érzésünk, hogy nagyon merev filmet nézünk, cserébe a sok premier plánnak köszönhetően a szereplők minden lelki rezdülését, ki nem mondott érzését látjuk.

Mindegyik megoldás egyértelmű alkotói szándékot takar, Pawlikowski lefojtott atmoszférát akar teremteni: a hatvanas évek egyhangú, mélabús szürkesége és a szereplők kiszolgáltatottsága fejeződik ki az operatőri munkában is. Csak a zene töri meg a cselekmény és a film fényképezése által kialakított komor hangulatot. A rendező utal a hatvanas években virágzó lengyel jazzkultúrára, mely főhőseinket kirángatja, minket nézőket pedig kizökkent.

Összegezve a leírtakat, az Ida – az eltelt rövid idő ellenére – méltán vált a mai modern lengyel filmművészet legfontosabb darabjává, kulturális referenciává a múlttal való egyéni és társadalmi szembenézés oly szükséges feladatának elvégzése szempontjából. Nem megkerülhető és megspórolható.

Szerző: Török Csaba

Tags:
Ida [3]
filmelemzés [4]
Lengyelország [5]
Kultúra:
Film [6]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/utazas_kolostorbol_kolostorba

Hivatkozások
[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/ida_film.jpg
[2] https://www.melano.hu/meghalt_andzrej_wajda_a_vilaghiru_lengyel_filmrendezo
[3] https://www.melano.hu/tags/ida
[4] https://www.melano.hu/tags/filmelemzes
[5] https://www.melano.hu/tags/lengyelorszag
[6] https://www.melano.hu/kultura/film